

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Ђорђевић Алексовски (Мирко) Сања
Датум и место рођења	05. 07. 1984. Ниш

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Правни факултет
Студијски програм	2003.
Звање	Дипломирани правник
Година уписа	2003.
Година завршетка	2009.
Просечна оцена	9,84

Магистер студије, магистарске студије

Универзитет	/
Факултет	/
Студијски програм	/
Звање	/
Година уписа	/
Година завршетка	/
Просечна оцена	/
Научна област	/
Наслов завршног рада	/

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Правни факултет
Студијски програм	Докторске академске студије права
Година уписа	2009. прва изборна група предмета; 2015. ужа међународноправна научна област.
Остварен број ЕСПБ бодова	130
Просечна оцена	9.85

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Однос између међународног јавног права и права Европске уније
Име и презиме ментора, звање	Др Зоран Радивојевић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	Одлука НСВ број 8/18-01-001/18-028 од 23.02.2018. г.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	549
Број поглавља	Шест (увод, четири главе, закључак).
Број слика (шема, графика)	/

Број табела /

Број прилога /

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1.	<p>Алексовски Ђорђевић, Сања, Тумачења међународних уговора Европске уније применом правила из Бечке конвенције о уговорном праву од стране Суда правде ЕУ, Пројекат „Усклађивање права Србије са правом ЕУ“: зборник радова. Књ. 7, Ниш: Правни факултет, 2020, стр. 203-221.</p> <p>Рад представља истраживање и критичку анализу јуриспруденције Суда правде која се односи на тумачење међународних уговора Европске уније. Лапидарност чл. 31 Бечке конвенције о уговорном праву омогућила је да се позивањем на општа правила тумачења остварују функције утврђивања предмета и сврхе међународног споразума ЕУ, као и дефинисање правног основа за њихово закључивање. Поред тога, упоређивала су се тумачења одредби међународних споразума корелативних праву ЕУ, шири контекст закључења међународног уговора ЕУ, затим накнадни споразуми и накнадна пракса, као и примена других релевантних правила међународног права. Закључено је да постоји доминантност телеолошког над осталим методама тумачења.</p>	M45
2.	<p>Алексовски Ђорђевић, Сања, Међународни обичај у јуриспруденцији Суда правде ЕУ, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2019, број 84, стр. 307-330.</p> <p>Имајући у виду да се међународни обичаји не помињу у оснивачким уговорима Европске уније, нужно је утврдити њихов статус, хијерархију и дејство у пракси Суда правде ЕУ. Указано је да је позивање на међународне обичаје у судској пракси вршено: 1) ради одређивања и појашњавања границе надлежности између ЕЗ/ЕУ и држава чланица; 2) као правило тумачења, односно зарад помоћи при тумачењу међународних споразума обавезујућих за Унију, као и утврђивања значења међународноправних норми на које се позива унутар права ЕУ, 3) као средство попуњавања правних празнина у одсуству специфичних правила из домена права ЕЗ/ЕУ, као и 4) ради оспоравања ваљаности секундарне легислативе. Стога је у раду њихова демаркациона, интерпретативна, <i>greater legem</i> и поништавајућа функција представљена кроз призму судске праксе.</p>	M24
3.	<p>Алексовски Ђорђевић, Сања, Саветодавно мишљење 2/13 Суда правде и препреке за приступање ЕУ Европској конвенцији о људским правима, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2016, број 73, стр. 235-252.</p> <p>Након што је у раду дат политичко-историјски приказ покушаја приступања Европске заједнице Европској конвенцији, следи аналитички и критички осврт на негативно Саветодавно мишљење 2/13 о усклађености Нацрта споразума о приступању ЕУ Конвенцији о људским правима са Лисабонским уговором. У том контексту, разматрана су следећа питања: 1) специфичност и аутономија права ЕУ, 2) монопол надлежности Суда правде у решавању спорова, сагласно чл. 344 УФЕУ, 3) новоуспостављени механизам котужених странака пред Европским судом за људска права, 4) поступак за претходно укључивање Суда правде, и 5) специфичност права ЕУ у области заједничке спољне и безбедносне политике.</p>	M51
4.	<p>Nebojša Raičević, Sanja Đorđević Aleksovski, The control of compliance with the judgements of the EU Court of Justice, Legal, social and political control in national, international and EU law: collection of papers, Niš: Faculty of Law, 2016, str. 273-292.</p> <p>У раду се разматра процедура која се примењује у случају непоштовања пресуда Суда правде ЕУ пре и после Лисабонског уговора. Посебно су појашњене новине које уводи Лисабонски уговор. Наиме, дошло је до укидања обавезе Комисије да усваја образложено мишљење, тако да се од ње једино захтева да формално обавести државу о непоштовању пресуде и омогући јој изјашњење о тим наводима. Међутим, уколико административна фаза буде неуспешна, Комисија је овлашћена да поднесе нову тужбу са циљем приморавања државе да изврши ранију пресуду, коју прати евентуални предлог новчаног износа који држава треба да плати због кашњења у извршењу пресуде. Новчане санкције могу бити у облику пенала или фиксног паушалног износа.</p>	M14
5.	<p>Đorđević, Sanja, Article 10 of the European Convention in light of the jurisprudence of the European Court of Human Rights, Facta universitatis. Series Law and Politics, Univerzitet u Nišu, 2016, Vol. 14, no. 1, str. 55-69.</p> <p>Важна компонента слободе изражавања, као сложеног људског права, представља право на слободно и неометано преношење информација, које је регулисано чланом 10 Европске конвенције за заштиту људских права. Оно је специфично право будући да представља спону</p>	M53

	између грађанских и политичких права. Медији се као примарни преносиоци информација у савременим демократским друштвима могу јавити у двоструком својству: као прекршиоци или као субјекти којима се крши слобода изражавања. Кроз праксу Европског суда за људска права која се тиче односа између чл. 10 Европске конвенције и улоге медија у друштву, утврђени су европски стандарди поштовања слободе изражавања.	
6.	<p><i>Сања Ђорђевић, Саветодавна надлежност Европског суда за људска права, Зборник радова Правног факултета у Нишу, Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2014, број 68, стр. 893-910.</i></p> <p>У раду се анализирају Протоколи 2 и 16 уз Европску конвенцију о људским правима којима је уведена, а затим проширена саветодавна надлежност Европског суда за људска права. Будући да је Протоколом 2 предвиђено да само Комитет министара Савета Европе може затражити саветодавно мишљење, и то једино по питањима која се тичу европског система заштите, а не спадају у домен тумачења, садржаја или дејства гарантованих права и слобода, било је неопходно Протоколом 16 проширити саветодавну надлежност. Њиме је предвиђено да национални судови виших инстанци имају право упућивања захтева за саветодавним мишљењем ради: а) смањења великог броја нагомиланих представки; и б) интензивирања и јачања дијалога између виших националних судова и Европског суда.</p>	M51
7.	<p><i>Ђорђевић, Sanja, Protocol 16 to the European Convention on human rights and freedoms, Facta universitatis. Series Law and Politics, Univerzitet u Nišu, 2014, Vol. 12, br. 2, str. 103-111.</i></p> <p>Након разматрања двоструког ограничења које је Протокол 2 садржао у вези саветодавне надлежности Европског суда за људска права, разматран је Протокол 16, којим је проширена његова саветодавна надлежност. Њиме се тежи остварењу двоструког циља: 1) интензивирању и јачању дијалога између виших националних судова и Европског суда, као и 2) смањењу великог броја нагомиланих представки. Током процеса његове израде, полемика се водила поводом четири кључна питања: а) природе овлашћеног националног органа; б) правног дејства саветодавног мишљења; в) категорије и врсте питања поводом којих се може упутити захтев; г) поступка доношења саветодавних мишљења. Међутим, упркос неким добрим решењима, постоји сумња да ли ће Протокол 16 успети да оствари зацртане циљеве.</p>	M53
8.	<p><i>Ђорђевић, Сања, Правни статус Повеље о основним правима Европске уније, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2011, број 58, стр. 219-234.</i></p> <p>Како је са развојем европских заједница и Европске уније, питање регулисања и заштите људских права постајало све значајније, у раду се разматра процес усвајања, као и статус који је Повеља о основним правима Европске уније имала у различитим раздобљима. Посебна пажња посвећена је разматрању дилеме њеног статуса по Лисабонском уговору због специфичне правне технике упућујуће клаузуле садржане у чл. 6 (1) Уговора о Европској унији, као и формулације Протокола 30 и декларација број 53, 61 и 62 уз Лисабонски уговор.</p>	M52

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Кандидаткиња је положила све испите предвиђене наставним планом и програмом на докторским академским студијама права на Правном факултету Универзитета у Нишу, успешно одбранила два семинарска рада и пројекат докторске дисертације, пријавила тему докторске дисертације за коју је добијена сагласност Правног факултета и Универзитета у Нишу. Током трајања докторских студија објавила је потребан број научних радова из уже међународноправне области који су непосредно или посредно везани за тему докторске дисертације. Имајући у виду наведено, констатујемо да је кандидаткиња Сања Ђорђевић Алексовски испунила услове за одбрану докторске дисертације "Однос између међународног јавног права и права Европске уније".

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација "Однос између међународног јавног права и права Европске уније" написана је на 549 страна компјутерски обрађеног текста, са одговарајућим проредом и преко 1500 фуснота. Садржи увод, четири главе и закључак, као и списак референци. У раду је коришћена релевантна литература, као и обимна судска пракса и документација.

У Уводу су дате опште напомене о предмету и циљу истраживања, истраживачком оквиру, структури дисертације, као и коришћеним методама.

У глави I под називом "Одређивање релевантних показатеља односа између међународног јавног права и права Европске уније", прво се дају напомене у вези фрагментације међународног јавног права која за последицу има стварање и развитак самосталних правних режима, да би се затим извршила анализа

аргумената *pro et contra* о томе да ли се право ЕУ може сврстати у самосталан правни режим. Напошетку, анализирани су дефиниције појмова међународног јавног права и права Европске уније, са циљем идентификовања релевантних показатеља њиховог односа који чине основу систематизације дисертације и представљају предмет истраживања у наредне три главе.

У средишту пажње Главе II је проблем поређења субјеката поменута два правна поретка. Прво су анализирана схватања о субјективитету у међународном јавном праву, а нарочито њихови спорни елементи. Како постоји тројство субјеката у међународном јавном праву као и праву Европске уније, извршено је поређење држава као оригинарних субјеката оба правна поретка, затим је направљено условно поређење између међународних организација и саме Европске уније као атипичне међународне организације, да би на крају био анализиран субјективитет појединаца у овим правним порецима. Том приликом уочене су сличности и разлике међу њима, домени поклапања, али и значајна дистинкција у погледу појединца као субјекта права Европске уније, али не и међународног јавног права, уз констатацију да постоји и извесно приближавање.

Глава III посвећена је анализи и поређењу формалних извора међународног јавног права и права Европске уније. Након уводног прегледа начелних сличности и разлика следи продубљено истраживање које је илустровано бројним примерима из судске праксе. Истакнуто је да код међународних уговора и међународних обичаја срж одговора на питање односа између два истраживана правна поретка лежи у питањима рецепције и дејства, те се поред питања статуса и хијерархије, посебна пажња посвећује анализи индиректног и директног дејства, а нарочито његовог схватања у ширем или спољном смислу. Затим је анализиран однос и утицај између општих правних начела међународног јавног права и општих правних начела права ЕУ, те директне и индиректне примене општих правних принципа из домена међународног права у праву Европске уније.

Режими одговорности у међународном јавном праву и праву Европске уније исцрпљују садржину Главе IV. Након анализе одговорности у међународном јавном праву у коме је основни критеријум противправност акта, следи истраживање одговорности држава и институција у праву Европске уније, при чему се прави разлика између уговорне и вануговорне одговорности. Посебна пажња посвећена је анализи вануговорне одговорности држава и институција у праву ЕУ, која је сагледавана кроз призму судске праксе. На крају су идентификоване сличности и разлике режима одговорности у поменута два правна поретка.

У Закључку је дат сумарни преглед резултата истраживања докторске дисертације, као и одговор на основно истраживачко питање односа између упоређиваних правних поредака кроз релевантне показатеље.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

У докторској дисертацији су остварени сви циљеви наведени у пројекту и пријави докторске дисертације. Најпре су постављени правнометодолошки темељи који су омогућили упоредноправну анализу два правна поретка. Том приликом анализиран је шири контекст процеса фрагментације у међународноправном поретку и ставови о природи међународног јавног права. Кандидаткиња је дошла до закључка да данас већ постоје самостални правни режими у које се може уврстити и право ЕУ. Као релевантни показатељи односа између међународног јавног права и права Европске уније идентификовани су субјекти права, формални извори и одговорност. Ти показатељи су детаљно анализирани и упоређивани у посебним главама дисертације, уз адекватне примере из судске праксе и доктрине. Кандидаткиња је дала критичку анализу ових основних института у оба правна поретка и извршила њихово систематско поређење, ради указивања на сличности и разлике, као и међусобну интеракцију. Посебна пажња посвећена је случајевима одбијања правног поретка Европске уније да међународноправним нормама призна пуно дејство. Од кључног значаја је указивање на превазиђеност тезе о постојању монистичког односа права Европске уније према међународном јавном праву.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Имајући у виду да у домаћој и иностраној литератури није на целовит начин обрађиван проблем односа између међународног јавног права и права Европске уније, значај и научни допринос ове докторске дисертације лежи у свеобухватном и систематизованом начину давања одговора на постављено истраживачко питање. Анализом и критичким освртом на различите институте како међународног јавног права, тако и права Европске уније, као и њиховим упоређивањем, кандидаткиња је дала значајан допринос домаћој и иностраној доктрини међународног јавног права и права ЕУ. Сагледавање односа

ова два правна поретка путем систематизације и упоредноправне анализе референтних показатеља свако представља значајан научни допринос ове докторске дисертације. Поред тога, значај дисертације се огледа и у суптилној презентацији праксе Суда правде ЕУ која помоћу разнородних техника примене балансира између остваривања два циља - очувања аутономије правног поретка Европске уније са једне стране, које у немалом броју случајева подразумева ускраћивање пуног дејства међународноправних норми, и поштовања међународног права који представља један од прокламовних циљева ЕУ по слову Лисабонског уговора.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Докторска дисертација "Однос између међународног јавног права и права Европске уније" конципирана је и написана у складу са успешно одбрањеним пројектом докторске дисертације. Структура и систематизација рада су оригинарни и одговарају постављеном предмету и циљу истраживања, те су делови дисертације који обрађују различите правне институте повезани у логичку целину која је адекватна постављеном задатку. Оригинално у конципирању структуре рада, коришћени различити истраживачки методи, научно утемељена аргументација заснована на обиљу теоријске грађе и судске праксе, као и предлози за кориговање тестова примене међународноправних норми у пракси Суда правде ЕУ потврђују закључак да ова дисертација представља самосталан научни рад кандидаткиње.

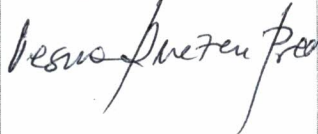

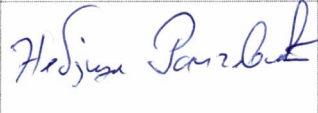
ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Докторска дисертација "Однос између међународног јавног права и права Европске уније" кандидаткиње Сање Ђорђевић Алексовски резултат је обраде теме која до сада није била предмет целовитог истраживања у доктрини. Комисија сматра да је кандидаткиња одговорила на све задатке постављене у пројекту, пријави и самој дисертацији, да се ради о оригинарном и самосталном раду кандидаткиње и да ова дисертација представља значајан допринос међународноправној науци. Једногласна је оцена Комисије да урађена докторска дисертација "Однос између међународног јавног права и права Европске уније" кандидаткиње Сање Ђорђевић Алексовски испуњава све услове и критеријуме за одбрану предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Правног факултета, као и Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације, те са задовољством предлаже надлежним органима да усвоје овај Извештај и одобре јавну одбрану докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије 8/18-01-010/21-019

Датум именовања Комисије 27.12.2021.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Весна Кнежевић-Предић, редовни професор	председник	
	међународноправна	Факултет политичких наука, Универзитет у Београду	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Др Зоран Радивојевић, редовни професор	ментор, члан	
	међународноправна	Правни факултет, Универзитет у Нишу	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Др Небојша Раичевић, редовни професор	члан	
	међународноправна	Правни факултет, Универзитет у Нишу	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

30. 12. 2021. Ниш